

A minap másolatban megkaptuk a Mérnök Újság szerkesztőinek címzett alábbi levelet, amelyben a szerző a műszaki szaklapok szóhasználatából kiindulva fejti ki a magyar nyelv használatával kapcsolatos aggodalmait.

Tisztelt Szerkesztőbizottsági Elnök Úr!

Előljáróban köszöntöm az élvezettel olvasott **mérnök újság** újabb időkben tapasztalt tartalmi, szerkesztésbeli változásait, a szakmai – társadalmi – emberi – családi tématerületek határmezsgyéin bőven arató cikkeket.

Régóta rendszeresen várom, majd türelmetlenül tallózom, olvasom a hazai és a nemzetközi területekről szóló kamarai beszámolókat csakúgy, mint a korábban aktívan művelt más szakterületeim havi lapjait (**Épületgépész, fizikai szemle**, stb.). Természetesen szoktam máshonnan származó betűket is olvasni. Korábban napilapokat, cégtáblákat, hirdetéseket is; manapság kényszerűen már csak

diákat, logókat

, a

SmartCity

számtalan tudat- és nyelvromboló csatornájából áradó nyelvi szemetet. Sajnos, e tekintetben az Ön lapja, a mi lapunk, sem lóg ki a sorból. A Szerkesztő Bizottságnak ugyan némi mentségéül szolgálhat, hogy gyakran a magyar törvények szavaiból, a minisztériumok nevéből és rendeleteik stb. szövegéből, meg az egyetemi tanszékek és tantárgyak megnevezéseiből is idéznek, de az

innovációt, tendert, projekteket, konzorciumot,

a

BSc, MSc és PhD

vizsgás

manegerek és humánerők andertús endzsióinak

nyelvi szennyáradatát elfogadhatatlannak tartom. Különösen akkor, amikor a

dizájnos sztárkampuszon mentorálók

és az

ösanban

szlófúúdot shoppingolók

úgy mellékesen, nemcsak a katedráról, hanem önzetlenül, számtalan szakmai újságban is terjesztik, még az Ön közreműködésével is, az indokolatlan, érthetetlen, „szakmaiságnak” vagy a legújabb újdonságnak kinevezett izéiket. Természetesen nem a tranzisztorok, transzformátorok, ionok, bozonok és társaik magyarítatlanságát kifogásolom. A teljesen kétnyelvű oklevelek, hirdetések és egyéb írások ellen sincs semmi ellenvetésem. De nem kérek

az előkelősködő, tudományoskodó

preferátumok tendenciózus

használatából, még a

wörksopos TEAMSWORK

fesztiválja

iból sem. Nehezményezem akár lustaságból, akár az eredeti latinra, akár az átvevő utódjára való angolkóros hivatkozásokat. Igaz, egy eredeti angol szöveg szótárazásakor igencsak kemény fejtörő és babra munka egy - egy angol szónak megfeleltetett, olykor 15 – 30 magyar árnyalatból kiválasztani a legkívánatosabb hazait.

A válogatást nehezíti a Magyar Tudományos Akadémia. Ráadásul minden magyar embert magyar analfabétának tekint mindaddig, amíg a számításba veendő nyelveket, meg helyesírásaikat és kiejtési szabályaikat meg nem tanulta. Akadémiai szinten. Ugyanis:

Laczkó K. – Mártonfi A. (OSIRIS Kiadó) alapján *A latin betűs írású nyelvekből átvett idegen közszavakat mindig a forrásnyelv helyesírásának szabályai szerint kell írni, az*

eredeti

helyesírással.

Törekedni kell

a speciális betűk megőrzésére, akár mellékjeles latin betűkről (ă, ș, â, ç, ȷ), akár különleges változatokról (đ, œ, ø), akár a hagyományos latin ábécé által nem alkalmazott alapbetűkről (a, ß, b) van szó. Kiejtésük szerinti átírásuk kerülendő.

A nem latin betűs írású nyelvekből származó tulajdonneveket és közszavakat is át kell írni az eredeti nyelv kiejtése és/vagy írásképe alapján. Nem mindig könnyű eldönteni, hogy egy nyelv latin betűs írású-e vagy sem (szerb, horvát, 4 féle japán, kínai, stb.).

A magyar nyelv ábécéje 40 betűs + 4 idegen betű (q, w, x, y).

*A szavak betűrendbe sorolása a kiejtéstől független és írásképe alapú. Az idegen tulajdonnevek besorolása a névkiegészítők figyelembe vételével történik attól függően, hogy ezek a név szerves kiegészítői vagy sem. Kiragadott példák a besorolásra, a kiemelt betűk szerint kell rendezni: **V**an Allen, **D**e Gaulle, Van **E**yck, Van **G**ogh, Van der **G**raaff, Von **S**chwarz, stb.*

A keltezés írására a lehetséges magyar változatok:

1994. június 14.; 1994. jún. 14.; 1994. VI. 14.; 1994. 06. 14. Egyáltalán nem ajánlható az angol 14.06.94. minta szerinti használat (amelyet pld. a szavatossági idő jelölésére alkalmaznak).

Német Anikó (Könyvmíves Könyvkiadó) alapján *A magyar helyesírás betűíró, latin betűs, hangjelölő és értelemtükröző jellegű. A hangjelölő jelleg arra utal, hogy a magyar betűk a legtöbbször (az ly – j betűpár kivételével) más és más köznyelvi beszédhangnak felelnek meg; valójában a kiejtett hangokat jelölik, azaz az írott forma (az íráskép) nemigen tér el a kiejtéstől (vö. a franciával vagy az angollal). ... A nyilvánvalóan idegen eredetű szavakat az idegen írásmód szerint, a már meghonosodottakat pedig a magyar szabályok szerint írjuk.*

Magyar írásmód szerint írjuk

a latin betűs nyelvek általános használatú közszavait

bizonyos személy és földrajzi neveket

a nem latin betűs nyelvek közkeletű szavait.

Eredeti idegen írásmódjuk szerint írjuk

a latin betűs nyelvek nem általános használatú közszóit,

az átvett többszavas szólásokat, kifejezéseket,

a tulajdonneveket általában.

A keltezés írására a lehetséges változatok:

1848. március 15.; 1848. márc. 15.; 1848. III. 15.; 1848. 03. 15.

Arról sehol nincs szó, hogy a 3 – 4 – leütéssel képzett **FIDIC, VIP, HBO, NHKV, MVM group, UPC, email**, stb.

betűszavakról honnan lehet/kell? tudni szülőanyjának nyelvi hovatartozását? És miért kell ezt egy magyarnak tudni, ha az elvben(?) magyar szöveget Magyarországon egy másik magyarnak írja vagy magának olvassa? Az akadémiai jó példa nyomán már elvették az eredendően 40 – 44 betűből/hangból álló anyanyelvem építőköveit a 26 betűs latin/angol

karakterkódkészlet

kedvéért. Ráadásul a bináris osztatú műveltséggel bírók (a félig-meddig műveltek) a korszerűség, a digitalizáció térhódítása nyomán még ki is röhögtenek (a TV hírműsoraiban mondva – mutatva – magyarázva a példát) ha magyarul olvasok.

Nemcsak ez a hiba, vannak még mások is! Ezek egyik igen fertőző megjelenési formája, a külföld-majmoláshoz társuló igénytelenség, a pongyola fogalmazás, az idegen szavak, szóalkotások nemcsak sete–suta átvétele, hanem már az anyanyelvünk szerkezeti formáit is tönkre tevő, főleg az amerikai angolkórban megnyilvánuló tükörfordítások és ragozási (pontosabban: ragozatlanági) szokások terjedése. A magyar sajtóban már évtizede, de a hivatalos közleményekben is egyre gyakoribb a magyar nyelvtan mellőzése. Helyette valami olyan szókeverék terjed, amely már nem a gondolatok szabatos közlését szolgálja, hanem az egyértelmű állásfoglalást mellőzi, az író – beszélő szakmai, sőt szellemi hiányosságait igyekszik leplezni. Ezért az anyanyelv oktatása és a nyelvápolás mellett fokozott gondot kellene fordítani a szakmai ismeretek terjesztésén túl a magyar szakmai nyelvre, az öntudat formálására, az általános igényességre, azaz a nemzeti kultúrára is. Jó példa a ragozási szokások fejlődésére: Volt egyszer a *Kommunisták Magyarországi Pártja*, aztán lett a *Magyar Dolgozók Pártja*. Mióta van a 2001. évi XCVI. törvényünk a gazdasági reklámok és az üzletfeliratok, meg egyes közérdekű közlemények magyar nyelvű közzétételéről, azóta vannak az

ilyen – olyan HUNGARY kft

-k. Ezek egy színmagyar változata

:

Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Földhivatali, Növény- és Talajvédelmi, Erdészeti Főosztály Földügyi és Földmérési Osztály.

Nem tudom, hogy **trendi** vagyok-e, vagy ókonzervatív? Magyar vagyok-e vagy sem? A **MAGY ARORSZÁG VEZETŐI ENGEDÉLY**

feliratú, többnyire magyar nyelvű igazolványomban a

14. Államp: HUN

szöveg melletti kódtáblázat

11. Érvényesség kezdete, 12. Érvényesség vége

rovataiban a dátumok az

egyáltalán nem ajánlható angol

14.06.94.

keltezési minta szerintiek.

Aztán e levelemben sem szakmai, sem életkorbeli, se rokonsági alapon nem tegeződöm a napi nyegle divat szerint. Nem szólítom Önt Magának (még ha magázva is írok), a klasszikus

Hallja Kend Nagy

, de a közvetlenkedő

Kedves Jánosom

sem fakad ki belőlem úgy, mint a legutóbbi forgalmi ellenőrzés alkalmával az engem udvariasan vizsgáló, védő és őrző ismeretlen Úrból.

Arany200, Siófok50, Paks II, Terminál 2b, M0, M1, M2, ... heted hét határon kerülnek a hagyományos formákat. Tanúként idézem II. Rákóczi Ferencet és legalább tizenhat Lajos királyt. Akadémiai, kormányzati előírásokkal, az anyanyelvi érettségi vizsgák új követelményeivel sikerült kialakítani és meghonosítani egy legújabb magyar nyelvjárást az élelmiszerek kívánatos fogyaszthatósági határidején belül. Gyökeret eresztett már a magyar falusi piacokon a

magyar

ő brazil

is. Rövidesen

marha nagy

lesz a

nagy marha

is. Mert szerinte (és főleg az írástudók szerint) semmi különbség sincs a

vezet

, a

vezető

, a

vezetés

, a

vezetőség

közt. Csak vezetés van. Neki a falnak.

Miközben tanárok körében ismert tény, hogy az általános és középiskolás diákok számítógép nélkül már nem tudják elképzelni életüket, valamint nagy részük kevéssé szereti a természettudományos tárgyakat, köztük a fizikát. A fizikai megismerés elkerülhetetlen mérések, adatrögzítések, majd azok elemzése nélkül. Pedig a mai fiataloknál az első mérések lendülete gyorsan átvált az

„Ezt már unom”

kategóriába. Mert a számításos feladatoknál sarkalatos nehézség, hogy a mértékegységek és a számtani alapműveletek elsajátítása komoly gondot jelent. [3]

Hová lettél anyám nyelve? Állítólag ragozós fajta voltál. Állítólag.

Nemrég akadémiai lektor véleményét olvastam:

1. Semmi ésszerű okát nem látom, hogy az Összefoglaló "*Összefoglalóként*"-nek, a Bevezető "*Bevezetőként*"-nek, az Alapadatok "*Az Alapadatokról*"-nak, ..., a Zárszó "*Zárszóként*"-nek legyen nevezve. Szerintem ezeket a modoros ragozott formákat fel kéne váltani az egyszerű, bevált változattal. Az zavartalanabbá tenné az olvasást.

2. Lehetőség szerint rá kéne venni a szerzőt, hogy a nehezen követhető, modoros, zavaros megfogalmazásokat átírja egyszerűbbre (pl. "*Az idő mérésének mikéntjei és a mindennapi élet érdekei az ősi napórákban találkozáskor öltöttek testet.*"
Nekem percekbe telik, mire egy "*miként*"
" és egy "*érdek*"
" találkozását, majd ennek nyomán a "*testet öltésüket*"
elképzelem, és nem sokat nyerek vele, amikor sikerül.)

Tisztelettel

Siófokon, 2018. szeptember 25.-n

Dr. Molnár János